

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.216>

JEL classification: D89

UDC: 658.152:692

Петро МИКИТЮК

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: pp.mykytiuk@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-3038-6886

Віктор ФЛИС

аспірант,
кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу,
Західноукраїнський національний університет, Україна,
E-mail: Viktorknh@gmail.com
ORCID ID: 0009-0004-7648-0378

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Стаття зосереджується на аналізі стратегій управління ефективністю використання матеріально-технічних ресурсів на підприємствах, з акцентом на необхідність адаптації до змінних економічних умов. Викладено основні виклики та перспективи, що стоять перед компаніями у контексті глобалізації та інноваційних технологій.

Мета. Основною метою статті є розробка та впровадження комплексної методики управління ресурсами, яка включає оцінку ефективності використання ресурсів, планування потреб у матеріалах та оптимізацію витрат.

Метод (методологія). Дослідження базується на застосуванні аналітичних методів, статистичного аналізу, а також методів математичного моделювання для оцінки і прогнозування ефективності ресурсовикористання.

Результати. В результаті було розроблено методичні рекомендації, що дозволяють підвищити ефективність управління матеріально-технічними ресурсами, забезпечуючи економію витрат і підвищення конкурентоспроможності підприємств. Представлено кейси впровадження запропонованих рішень на практиці.

Ключові слова: планування виробництва; матеріально-технічні ресурси; управління витратами; підвищення ефективності ресурсів; операційний менеджмент.

Вступ

Матеріальні ресурси це найважливіша частина виробничих ресурсів, використовуваних у процесі створення суспільного продукту, які постійно перебувають у вигляді матеріальних запасів, у

складі незавершеного виробництва на підприємстві. Отже, матеріальні ресурси об'єднують термін, яким позначається сукупність предметів праці, що становлять матеріальну основу продукції та повністю переносять свою вартість на вартість готової

© Петро Микитюк, Віктор Флис, 2023

Отримано: 18.11.2023 р.

Рекомендовано до друку: 03.12.2023 р.

Опубліковано: 06.12.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Микитюк П., Флис В. Управління ефективністю використання матеріально-технічних ресурсів на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 216-223. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.216>

продукції, що виготовляється і в процесі виробництва втрачає або змінює свої споживчі властивості, та ресурсів особливого роду, що не входять до складу кінцевої продукції безпосередньо, проте обов'язкові до використання в процесі виробництва продукції (паливо, енергія).

Результати теоретичних розробок показують, що в умовах війни та при зростанні рівня інфляції, необхідний системний підхід проведення техніко-економічного аналізу матеріально-технічних ресурсів підприємства, який недостатньо розроблений і вимагає подальшого дослідження. Це зумовлює необхідність розробки теоретичних та методичних рекомендацій у сфері планування та управління ефективністю використання матеріально-технічних ресурсів підприємства.

Мета статті

Метою статті є розробка рекомендацій щодо вдосконалення планування та управління ефективністю використання матеріально-технічних ресурсів на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження

До складу матеріальних ресурсів (МР) входять елементи технічних ресурсів таких як інструменти, оснащення, пристрої для проведення випробувань, запчастини для ремонту та ін., як нам здається, точніше було б використовувати термін матеріально-технічні ресурси (МТР) підприємства для аналізу забезпечення ресурсами підприємства. Базою ресурсного забезпечення підприємства є економічні ресурси, які включають сировину, основні та допоміжні матеріали, напівфабрикати, електроенергію, паливо, запасні частини.

Різноманітність матеріальних ресурсів, що по-різному використовуються в процесі виробництва, змушує нас провести їхню класифікацію. Класифікація є необхідною умовою виявлення та обґрунтування потреби в них, встановлення раціональної спеціалізації та ефективної політики управління. Є кілька ознак якими здійснюється загальна класифікація МТР – основним (походження, призначення чи використання процесі

виробництва) і додатковим (фізичний стан і хімічний склад).

За походженням МТР можна поділити за ступенем використання: на відновлювані та невідновні, на природні (спочатку вилучені з природи) і промислові (похідні від них), традиційні та модифіковані (за ступенем зміни вихідних природних властивостей).

До складу МТР включаються основні та допоміжні матеріали, комплектуючі вироби, напівфабрикати, паливо, енергія, сировина, що базовими компонентами МР. З позиції вартісного підходу формування вартості відбувається з урахуванням витрат на їх видобуток, транспортування, виробництво, заготівлю та зберігання, що дозволяє оцінити рівень витрат та ефективність використання. Тож якщо йдеться про сукупність МР, то витрати мають грошове вираження, а щодо ефективності використання окремих видів (однорідних груп) МР витрати враховуються як і в грошовій так і в натуральній формах.

Матеріально-технічні ресурси мають здатність обігу та повний замкнутий цикл. Послідовність етапів промислового використання МТР у часі від НДДКР до переробки відходів представлений на рис. 1.

Необхідно пам'ятати, що у економічній літературі часто не роблять різницю між поняттями «матеріальні витрати» і «матеріальні ресурси» проте на нашу думку правомірно їх можна ототожнювати. Загальноприйняте визначення свідчить, що поняття матеріальні витрати характеризує ступінь використання МР, яка виражається як у натуральній, так і у грошовій формах.

З упевненістю можна стверджувати, що з точки зору вартості, ресурси відносяться до категорії «матеріальні ресурси» тоді, коли його вартість формується на основі використання матеріальних ресурсів на ту чи іншу продукцію, виробництва або діяльності підприємства. Внаслідок того, що матеріальні ресурси призначені для використання безпосередньо в процесі виробництва, вважаємо обґрунтованим віднесення до них лише тієї частини, яка відповідно до технології виробництва безпосередньо використовується на виготовлення даної продукції. Сукупні витрати на МТР повинні зменшуватися на вартість відходів, що з'являються в процесі

виробництва або залишаються після виготовлення продукції, оскільки дані витрати не включаються в собівартість продукції. При

цьому витрати, пов'язані з їх використанням, включають в себе вартість втрат від браку.

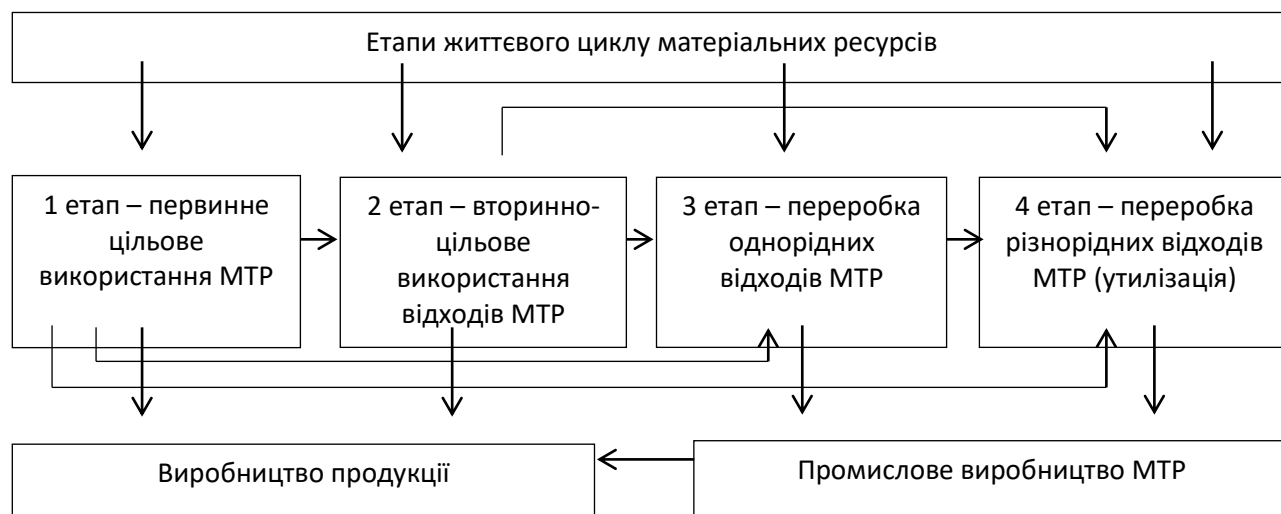

Рис. 1. Схема повного життєвого циклу використання МТР

Визначення витрат, виходячи з теорії трудової вартості, згідно з якою витрати суб'єктів господарювання — це витрати живої та уречевленої праці. Насправді ж у складі витрат враховується використання деяких обмежених ресурсів: капітальних інвестицій, основних та оборотних фондів, природних ресурсів. Тому ми розглядаємо визначення витрат із загальноприйнятих практичних позицій. Обсяг ресурсів, за певний період використаних на виробництво і збут продукції в грошах характеризується витратами підприємства, які трансформуються в собівартість продукції робіт і послуг [1].

Управління — це процес вироблення та здійснення управлінських заходів на об'єкт управління, призначених для досягнення мети. Система управління підприємством, як і будь-яка інша система управління, може бути представлена у вигляді сукупності суб'єкта управління, об'єкта управління та їх взаємозв'язків.

Аналіз наукових підходів до проблеми управління системою виробничо-господарського використання матеріальних ресурсів, що аналогічно, управлінню матеріальними ресурсами (УМР) підтверджує актуальність та багатоаспектність проблеми, що розглядається в статті.

Вивченню проблеми УМР підприємств в останні роки, у тому числі в рамках організації

виробництва та закупівель, управління матеріально-технічним постачанням, маркетингу, операційного менеджменту, логістики, присвячено досить велику кількість монографій, досліджень, теоретичних та практичних розробок [2].

Якість процесу управління матеріальними ресурсами для підприємства багато в чому залежить від якості використовуваної інструментарію, що включає планування організації, мотивацію, нормування, регулювання, аналіз та контроль. За допомогою даних функцій вирішуються завдання задоволення потреби підприємства в МР та організації їх ефективного виробничого використання при мінімізації фінансових витрат [3].

Основні види діяльності (функції управління) виступають у вигляді специфічної техніки планування часу, маршруту та обсягу партії постачання матеріальних ресурсів, їх необхідної кількості для виконання виробничої програми, розміру запасів; відповідно до розробленої стратегії їх використання, побудови організаційної структури УМР; контролю за виробничо-комерційним використанням матеріальних ресурсів, а також розробка та впровадження мотиваційного механізму управління людськими ресурсами, сфера діяльності яких безпосередньо пов'язана з використанням КТ.

Планування діяльності, пов'язаної із закупівлею та виробничим використанням матеріальних ресурсів, є складовою стратегічною планування на підприємстві та включає два взаємопов'язані етапи:

1) визначення потреби в них та шляхи її раціоналізації за рахунок оптимізації функціонування факторів його внутрішнього середовища (цілей, завдань, технології, ресурсів);

2) розробка стратегії підприємства на ринку факторів виробництва формулюються основні параметри та умови взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем у галузі матеріалозабезпечення (відбираються зовнішні джерела задоволення потреби в матеріальних ресурсах; обґрунтовуються граничні ланцюги закупівлі, при яких рентабельне виробництво; уточнюється організація руху МР від постачальників).

Відповідно до розробленої стратегії їх використання, на підприємстві формується організаційна структура УМР таким чином,

щоб вона відповідала з обраною в цілому організаційною структурою управління та враховувала стан зовнішнього середовища, з якими і яким його службам доведеться взаємодіяти, забезпечуючи себе матеріальними ресурсами. [4].

Розроблений план дій та організаційна структура повинні спиратися на відповідний мотиваційний механізм для управління персоналом, який закуповує, транспортує або переробляє матеріальні ресурси.

У свою чергу, ефективна мотивація раціонального використання МР можлива лише за налагодженого контролю за рівнем матеріальних ресурсів.

Витрати підприємства як об'єкт управління мають низку особливостей: динамізм; різноманітність; складністю вимірювання, оцінки та обліку; складністю та суперечливістю впливу на прибуток.

Загальна схема та взаємодія функцій управління витратами на підприємстві показано на рис. 2.

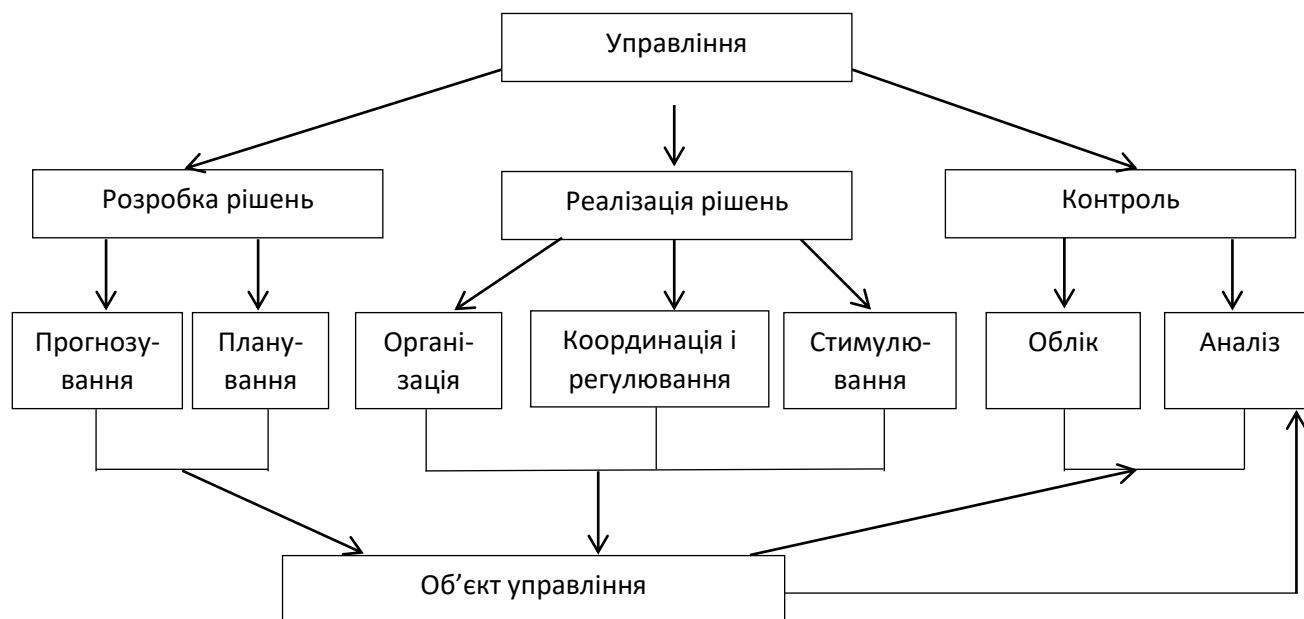

Рис. 2. Схема управління витратами

Основною метою планування витрат є виявлення і використання наявних резервів скорочення витрат виробництва і збільшення внутрішньогосподарських накопичень.

По суті, планування витрат один із основних методів управління як безпосереднього виробництва так і загальноекономічною

діяльністю підприємства. Тому це може бути розглянуто як певний механізм, який визначений як система засобів, методів, форм впливу на економічні інтереси працівників з метою орієнтації їх діяльності на підвищення ефективності виробництва. При цьому основою розвитку функціонування форм і

методів є об'єктивні економічні закони, усвідомлене використання яких дозволяє здійснювати наукове дослідження. [5]

Найважливішими елементами планування витрат є:

- вибір мети та способу класифікації витрат;
- організація системи нормування та облік витрат;
- вибір системи зворотного зв'язку для оперативного реагування на відхилення витрат від норм.

Вироблення та застосування на практиці різних систем управління витратами завжди були відповіддю на ті чи інші проблеми, що виникають у процесі управління діяльністю підприємства.

В основі будь-якої системи управління витратами лежить класифікація за різними ознаками, яка необхідна для оцінки ступеня можливого впливу на ті чи інші витрати або ступеня впливу тих чи інших витрат на кінцеві результати діяльності підприємства.

Термін «норматив» визначається як рівень, розрахований за стандартом (нормою) і відповідний необхідному, бажаному або можливому. Норматив встановлюють виходячи з раніше визначених витрат матеріалів, робочого та машинного часу, накладних та інших витрат на виробництво. [6]

Отже, нормативні витрати – це витрати, зумовлені досягнення ефективного виробництва. Їх треба відрізнити від кошторисних витрат: кошторис відноситься до всієї діяльності, норматив – до одиниці продукції.

Система, що розглядається, дає можливість детально і своєчасно враховувати (виявляти) відхилення для кожного центру відповідальності за елементами витрат або за статтями калькуляції, вказує менеджерам на отримані відхилення з метою прийняття необхідних управлінських рішень, що регулюють рівень витрат.

Аналіз існуючих систем управління та методів обліку витрат показує, що найбільш підходящими для цілей контролінгу є системи обліку за нормативною собівартістю у поєднанні з різними варіантами обліку за визначеною собівартістю, оскільки ці системи забезпечують максимум інформації для ухвалення управлінських рішень. [7]

Нормативний метод обліку можна розглядати як самостійну систему управління матеріально-технічними ресурсами.

Використання вищезазначених методів обліку витрат не дає належного ефекту в управлінні витратами, якщо на підприємстві не буде створена система розробки бюджетів, яка дозволить не тільки визначити витрати кожного підрозділу, а й оцінити виконання плану.

Регулювання та скорочення витрат виробництва надає різні форми на різних підприємствах. Кожна система витрат залежить від типу продукції, способів його виробництва, унікальних конструктивних особливостей, проблем із зберіганням та транспортуванням, необхідності спеціальних навичок, а також інших різноманітних причин. Загалом, витрати можна поділити на три основи сегмента: сировину, живу працю і накладні витрати. Щоб ефективно використовувати таку інформацію, керівники повинні виробити в собі вміння порівнювати, щоб навчитися визначати ті ділянки, де можливе зниження витрат.

Ресурсне забезпечення підприємства охоплює матеріальні ресурси (сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергія, обладнання, транспорт, засоби зв'язку, апаратура та ін.) [8].

Основне завдання планування матеріально-технічного забезпечення (МТЗ) виробництва – забезпечити отримання підприємством усіх необхідних йому матеріальних ресурсів у встановлені терміни та в заданих обсягах за умови виконання прийнятих на себе зобов'язань із мінімальними витратами (завдання закупівельної логістики)

План матеріально-технічного забезпечення складається із двох розділів:

1. Розрахунок потреб у матеріальних ресурсах.
2. Баланс МТЗ.

При формуванні плану МТЗ розраховуються такі показники: потреба в матеріальних ресурсах, у тому числі за їх видами; очікувані залишки матеріальних ресурсів на початок і кінець планованого періоду; виробничі та інші види запасів; зниження норм витрат окремих видів матеріальних ресурсів; питома вага

(частка) матеріальних витрат у собівартості продукції та ін.

Потреба матеріально-технічних ресурсах визначається з урахуванням галузевих особливостей підприємств у вигляді окремих розрахункових таблиць. Розрахунки ведуться за такими видами матеріальних ресурсів: сировина, матеріали, комплектуючі, напівфабрикати; паливо та енергія; обладнання, інструменти, пристрої, запчастини. [9]

За підсумками визначених потреб у матеріальних ресурсах складається баланс МТЗ з кожного виду ресурсів, проводиться порівняльний аналіз потреби у матеріальному ресурсі та їх джерел використання.

Матеріальні ресурси впливають на формування витрат з виробництва продукції. У собівартості промислової продукції їхня частка становить понад 60%. Звідси випливає, що основні резерви здешевлення продукції пов'язані з економією використання матеріальних ресурсів.

Важливими напрямками економії матеріальних ресурсів є розробка та впровадження ресурсозберігаючих технологічних ліній. Використання енергоефективних машин та механізмів дозволяє значно знизити витрати пального, палива та електроенергії при виробництві продукції. Значна економія сировини та матеріалів досягається за рахунок впровадження прогресивної безвідходної або маловідходної технології (застосування різних технологічних процесів, удосконалення технології виготовлення заготовок з мінімальними допусками на обробку та ін.). [10]

Один з найважливіших шляхів зниження матеріаломісткості – використання прогресивних, економічних видів матеріалів (пластмас, скловолокна, металевих порошоків та ін.), що дозволяє не лише знизити витрати матеріалів, а й зменшити трудомісткість виробів.

Резервом зниження витрат матеріальних ресурсів є також ліквідація браку та дефектів виготовлення продукції.

Повне використання вторинних ресурсів та відходів. В даний час велика увага приділяється залученню до господарського

обігу вторинних матеріальних та паливно-енергетичних ресурсів, раціональному та повному використанню відходів, максимальному використанню вторинних теплових ресурсів, багаторазовому використанню тари, допоміжних матеріалів, інструменту та запасних частин. [11]

У процесі аналізу якості матеріальних ресурсів, що надійшли на підприємство, визначають: кількість надходження та вартість неякісних матеріалів; динаміку надходження неякісних матеріалів; кількість рекламцій та претензій, пред'явлених до постачальників; причини та винуватців постачання неякісних матеріалів.

Резерви зростання ефективності використання матеріально-технічних ресурсів підприємства. Раціональне використання матеріальних ресурсів, знижуючи собівартість продукції, є фактором зростання рентабельності та прибутку підприємства. Але не лише до підвищення економічних показників, що характеризують ефективність виробництва, а також раціональне використання матеріальних ресурсів знижують собівартість продукції підприємства.

Висновки

Зокрема доведено, що за сучасних умов раціонального використання матеріальних ресурсів позитивно впливає на підвищення ефективності виробництва:

а) забезпечує економне використання матеріалів (скорочення витрат, підвищення коефіцієнта використання матеріалів, заміна матеріалів дешевшими), дозволяє зменшити питому вагу матеріальних витрат у собівартості продукції, тобто знизити її рівень);

б) дає можливість скоротити час завантаження устаткування, зайнятого їх обробкою, тобто знизити трудомісткість та фондомісткість виробництва продукції (за допомогою економії фонду оплати праці та витрат на утримання та експлуатацію обладнання), знизити собівартість продукції, дозволяє звільнити виробничі потужності цехів їх ділянок, якщо застосовуються прогресивні матеріали (заготівлі, за формою та масою більш наближені до конфігурації та маси деталей, що виготовляються з них);

в) дозволяє вивільнити дефіцитні матеріали, цим створюється можливість збільшення обсягу виробництва, оскільки саме дефіцит окремих видів матеріалів нерідко стримує зростання обсягу виробництва;

г) знижує транспортно-заготівельні витрати (на транспортування, складування, зберігання матеріалів і т. д.), якщо зменшується витрата матеріалів, що споживаються в цехах, за рахунок їх економії.

На основі виконаного дослідження розглянуто основні етапи аналізу матеріально-технічних ресурсів підприємства:

а) визначення ступеня виконання плану постачання підприємства (за обсягом, асортиментом, комплектністю, якістю матеріалів, що постачаються, сировини та комплектуючих виробів);

б) здійснення контролю за дотриманням норм використання запасів матеріальних ресурсів та виявлення причин відхилення від норми;

в) розробка заходів, що забезпечують економію матеріальних ресурсів у виробництві та зниження складських запасів за рахунок реалізації зайвих і непотрібних матеріальних цінностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блоха А. В. Ринок матеріально-технічних ресурсів: сутність та особливості функціонування. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2008. Вип. 1. С. 109–113.
2. Вівчар О. І., Гайда Н. В. Концептуальні засади економічного управління ресурсами на підприємствах: безпекознавчий вимір. *Наук. вісн. Ужгород. нац. універ.* 2018. Вип. 19, ч. 1. С. 51–55. (Серія «Міжнар. екон. відносини та світ. госп.»).
3. Завитій Я., Микитюк П., Микитюк Ю. Методика аналізу та управління ефективністю використання виробничих ресурсів організації. *Економічний аналіз*. Том 32 № 4(2022). С. 217-228. <http://econa.wunu.edu.ua/index.php/econa/article/view/5108>.
4. Микитюк П. П., Сорока Т. М. Аналіз ефективності використання матеріально-технічних ресурсів в будівельній організації. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 2, Т. 2. С. 23–26. (Муkytyuk P. P., Soroка T. M. Analysis efficiency of the use logistical of building organizations) <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/19233>.
5. Mykytyuk P. P., Kotys N. V., Mykytyuk Yu. I. Methodical approaches to the analysis of the effectiveness of fixed assets of construction organizations on the basis of economic-mathematical modeling. *Revista ESPACIOS*. 2020. Vol. 41 (№ 05). URL: <https://www.revistaespacios.com/a20v41n05/20410504.html>.
6. Управління системою забезпечення матеріально-технічними ресурсами в будівництві / кол. монографія за ред. П. П. Микитюка. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 206 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/47550>.
7. Микитюк Ю. І., Палковський Є. С. Оцінка маркетингової діяльності промислових підприємств з використанням збалансованої системи показників. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 2. С. 103-116.
8. Mykytyuk, Yu., Mykytyuk, P. (2021). Management of an innovative project taking into account risk factors. *Actual problems of modern science*, 47-57.
9. Mykytyuk, P., Semenets-Orlova, I., Blishchuk, K., Skoryk, H., Pidlisna, T., and Trebyk, L. (2021). Outsourcing as a tool of strategic planning in public administration. *Studies of Applied Economics*, 39(3). Retrieved from: <http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/4718/0>.
10. Lagodiienko V., Popelo O., Zybaveva O., Samiilenko H., Mykytyuk Yu., Alsawwaf A.. Peculiarities of the Management of the Foreign Economic Activity of Enterprises in Current Conditions of Sustainability. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 2022. Vol. 17, No. 4, pp.1215-1223. URL: https://www.iieta.org/journals/ijsdp/paper/10.18280/ij_sdp.170420.
11. Mykytyuk Petro, Brych Vasyl, Manzhula Volodymyr, Borysiak Olena, Sachenko Anatoliy, Banasik Arkadiusz, Kempa Wojciech M, Mykytyuk Yuliia, Czupryna-Nowak Aleksandra, Lebid Iryna. Efficient Management of Material Resources in Low-Carbon Construction. *Energies* 2024, 17, 575. <https://doi.org/10.3390/en17030575>.

REFERENCES

1. Blokha, A. V. (2008). The market of material and technical resources: essence and features of functioning. *Herald of Agrarian Science of the Black Sea Region*, 1, 109–113.
2. Vivchar, O. I., and Gaida, N. V. (2018). Conceptual principles of economic management of resources in enterprises: security measurement. *Science visnyk Uzhhorod national Univ*, 19(1), 51–55.
3. Zavytii, Y., Mykytyuk, P., and Mykytyuk, Y., (2022). Methods of analysis and management of the efficiency of use of production resources of the organization. *Economic analysis*, 32 (4), 217-228. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.04.217>
4. Mykytyuk, P. P., and Soroka, T. M. (2015). Analysis efficiency of the use logistical of building organizations. *Visnyk of the Khmelnytskyi National University*, 2(2), 23-26. <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/19233>
5. Mykytyuk, P. P., Kotys, N. V., and Mykytyuk, Yu. I. (2020). Methodical approaches to the analysis of the effectiveness of fixed assets of construction organizations on the basis of economic-mathematical modeling. *Revista ESPACIOS*, 41(05). <https://www.revistaespacios.com/a20v41n05/20410504.html>.
6. Mykytyuk, P. (2022). *Management of the system of providing material and technical resources in construction*. Ternopil: WUNU. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/47550>.
7. Mykytyuk, Yu., and Palkovsky, E. (2021). Evaluation of marketing activities of industrial enterprises using a balanced system of indicators. *Visnyk of the economy*, 2, 103-116.
8. Mykytyuk, Yu., and Mykytyuk, P. (2021). Management of an innovative project taking into account risk factors. *Actual problems of modern science*, 47-57.
9. Mykytyuk, P., Semenets-Orlova, I., Blishchuk, K., Skoryk, H., Pidlisna, T., and Trebyk, L. (2021). Outsourcing as a tool of strategic planning in public administration. *Studies of Applied Economics*, 39(3). Retrieved from: <http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/4718/0>.
10. Lagodiienko, V., Popelo, O., Zybarena, O., Samiilenko, H., Mykytyuk, Yu., and Alsawwaf, A. (2022). Peculiarities of the Management of the Foreign Economic Activity of Enterprises in Current Conditions of Sustainability. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 17(4), 1215-1223. <https://www.iieta.org/journals/ijstdp/paper/10.18280/ijstdp.170420>.
11. Mykytyuk, P., Brych, V., Manzhula, V., Borysiak, O., Sachenko, A., Banasik, A., Kempa, W., Mykytyuk, Y., Czupryna-Nowak, A., and Lebid, I. (2023). Efficient Management of Material Resources in Low-Carbon Construction. *Energies*, 17, 575. <https://doi.org/10.3390/en17030575>.

Petro Mykytyuk, Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Management, Public Administration and Personnel, West Ukrainian National University, Ukraine

Viktor Flys, PhD Student, Department of Management, Public Administration and Personnel, West Ukrainian National University, Ukraine

MANAGEMENT OF THE EFFICIENCY OF USE OF MATERIAL AND TECHNICAL RESOURCES AT THE ENTERPRISE

Abstract

Introduction. The article focuses on the analysis of strategies for managing the efficiency of the use of material and technical resources at enterprises, with an emphasis on the need to adapt to changing economic conditions. The main challenges and prospects facing companies in the context of globalization and innovative technologies are outlined.

Goal. The main goal of the article is the development and implementation of a comprehensive resource management methodology, which includes evaluating the effectiveness of resource use, planning material needs, and cost optimization.

Method (methodology). The study is based on the application of analytical methods, statistical analysis, as well as mathematical modelling methods for evaluating and forecasting the efficiency of resource use.

The results. As a result, methodical recommendations were developed, which allow to increase the efficiency of management of material and technical resources, ensuring cost savings and increasing the competitiveness of enterprises. Cases of implementation of the proposed solutions in practice are presented.

Keywords: production planning; material and technical resources; cost management; resource efficiency improvement; operational management.

Cite as: Mykytyuk, P., and Flys, V. (2023). Management of the efficiency of use of material and technical resources at the enterprise. *Economic analysis*, 33 (4), 216-223. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.216>